

CAPUT XV.

Mandante Mardocheo, intrat Esther ad regem, vultu illius exterrita.

Hæc quoque addita reperi in editione vulgata.

maioribus suis, ut possideres hereditatem semp ternam, fecistique eis sicut locutus es. i

6. Peccavimus in conspectu tuo, & idcirco tradidisti nos in manus inimicorum nostrorum:

7. coluimus enim deos eorum. Iustus es Domine:

8. & nunc non eis sufficit, quod durissimam nos opprimunt servitute, sed robur manuum suarum, idolorum potentiam deputantes,

9. volunt tua mutare promissa, & delere hereditatem tuam, & claudere ora laudantium te, atque extinguere gloriam templi & altaris tui,

10. ut aperiant ora Gentium, & laudent idolorum fortitudinem, & prædicent carnalem regem in sempiternum.

11. Ne tradas Domine sceptrum tuum his, qui non sunt, ne rideant ad ruinam nostram: sed converte consilium eorum super eos, & eum, qui in nos cœpit sævire, disperde.

12. Memento Domine, & ostende te nobis in tempore tribulationis nostræ, & da mihi fiduciam Domine rex deorum, & universæ potestatis:

13. tribue sermonem compositum in ore meo in conspectu leonis, & transfer cor illius in odium hostis nostri, ut & ipse pereat, & ceteri, qui ei consentiunt.

14. Nos autem libera manu tuâ, & adjuva me, nullum aliud auxilium habentem, nisi te, Domine, qui habes omnium scientiam,

15. & nosti quia oderim gloriam iniquorum, & detester cubile incircumcisorum, & omnis alienigenæ.

16. Tu scis necessitatem meam, quod abominer signum superbiæ & gloriæ meæ, quod est super caput meum in diebus ostentationis meæ, & detester illud quasi pannum menstruatæ, & non portem in diebus silentij mei,

17. & quod non comederim in mensa Aman, nec mihi placuerit convivium regis, & non biberim vinum libaminum:

18. & numquam lætata sit ancilla tua, ex quo hic translata sum usque in præsentem diem, nisi in te Domine Deus Abraham.

19. Deus fortis super omnes, exaudi vocem eorum, qui nullam aliam spem habent, & libera nos de manu iniquorum, & erue me a timore meo.

1. **E**T mandavit ei (haud dubium quin esset Mardocheus) ut ingrederetur ad regem, & rogaret pro populo suo & pro patria sua.

2. Memorare (inquit) dierum humilitatis tuæ, quomodo nutrita sis in manu mea, quia Aman secundus a rege locutus est contra nos in morte:

3. & tu invoca Dominum, & loquere regi pro nobis, & libera nos de morte.

Necnon & ista quæ subdita sunt.

4. Die autem tertio deposuit vestimenta ornatus sui, & circumdata est gloria suâ.

5. Cùmque regio fulgeret habitu, & invocasset omnium rectorem & salvatorem Deum, assumpsit duas famulas,

6. & super unam quidem innitebatur, quasi præ deliciis & nimia teneritudine corpus suum ferre non sustinens:

7. alterâ autem famularum sequebatur dominam, defluentia in humum indumenta sustentans.

8. Ipsa autem roseo colore vultum perfusa, & gratis ac nitentibus oculis tristem celabat animum, & nimio timore contractum.

9. Ingressa igitur cuncta per ordinem ostia, stetit contra regem, ubi ille residebat super solium regni sui, indutus vestibus regis, atroque fulgens, & pretiosis lapidibus, eratque terribilis aspectu.

10. Cùmque elevasset faciem, & ardentibus oculis furorem peccatoris indicasset, regina corruit, & in pallorem colore mutato, lassum super ancillulam reclinavit caput.

11. Convertitque Deus spiritum regis in mansuetudinem, & festinus ac metuens exilivit de solio, & sustentans eam ulnis suis, donec rediret ad se, his verbis blandiebatur:

12. Quid habes Esther? Ego sum frater tuus, noli metuere.

13. Non morieris: non enim pro te, sed pro omnibus hæc lex constituta est.

14. Accede igitur, & tange sceptrum.

15. Cùmque illa reticeret, tulit auream vir-

virgam, & posuit super collum eius, & osculatus est eam, & ait: Cur mihi non loqueris?

* Gen. 33. 16. Quæ respondit: Vidi * te domine quasi Angelum Dei, & conturbatum est cor meum præ timore gloriæ tuæ.

10. 17. Valdè enim mirabilis es domine, & facies tua plena est gratiarum.

18. Cùmque loqueretur, rursus corruit, & penè examinata est.

19. Rex autem turbabatur, & omnes ministri eius consolabantur eam.

CAPUT XVI.

Assueri epistola pro Iudaorum salute cum inimicorum suorum interemptione, ad singulas regni provincias, irritando epistolam missam ab Aman.

Exemplar epistole regis Artaxerxis, quam pro Iudeis ad totas regni sui provincias misit: quod & ipsum in Hebraico volumine non habetur.

Sup. 11. 2. 1. **R**EX magnus Artaxerxes ab India usque Æthiopiâ centum vigintiseptem provinciarum ducibus ac principibus, qui nostræ iussioni obediunt, salutem dicit.

* Sup. 3. 10. 2. Multi * bonitate principum & honore, qui in eos collatus est, abusi sunt in superbiam:

3. & non solum subiectos regibus nituntur opprimere, sed datam sibi gloriam non ferentes, in ipsos, qui dederunt, moliantur insidias.

4. Nec contenti sunt gratias non agere beneficiis, & humanitatis in se iura violare, sed Dei quoque cuncta cernentis arbitrantur se posse fugere sententiam.

5. Et in tantum vesania proruperunt, ut eos, qui credita sibi officia diligenter observant, & ita cuncta agunt ut omnium laude digni sint, mendaciorum cuniculis conentur subverttere,

6. dum aures principum simplices, & ex sua natura alios æstimantes, callidâ fraude decipiunt.

7. Quæ res & ex veteribus probatur historiis, & ex his, quæ geruntur quotidie, quo modo malis quorundam suggestionibus regum studia depraventur.

8. Unde providendum est paci omnium provinciarum.

9. Nec putare debetis, si diversa iubeamur, ex animi nostri venire levitate, sed pro qualitate & necessitate temporum, ut republicæ poscit utilitas, ferre sententiam.

10. Et ut manifestis quod dicimus, intelligatis, * Aman filius Amadathi, & animo & gente Macedo, alienusque a Persarum sanguine, & pietatem nostram sua crudelitate commaculans, peregrinus a nobis susceptus est:

11. & tantam in se expertus humanitatem, ut pater noster vocaretur, & adoraretur ab omnibus post regem secundus:

12. qui in tantum arrogantiam tumorem sublatus est, ut regno privare nos niteretur & spiritu *.

13. Nam Mardocheum, cuius fide & beneficiis vivimus, & consortem regni nostri Esther cum omni gente sua novis quibusdam atque inauditis machinis expetivit in mortem:

14. hoc cogitans ut illis interfectis, insidiaretur nostræ solitudini, & regnum Persarum transferret in Macedonas †.

15. Nos autem a pessimo mortalium Iudæos neci destinatos, in nulla penitus culpa reperimus, sed econtrario iustis utentes legibus,

16. & filios altissimi & maximi, semperque viventis Dei, cuius beneficio & patribus * nostris & nobis regnum est traditum, & usque hodie custoditur.

17. Unde eas litteras, quas sub nomine nostro ille direxerat, sciatis esse irritas.

18. Pro quo scelere ante portas huius urbis, id est, Susan, & ipse qui machinatus est, & omnis cognatio eius pendet in patibulis: non nobis, sed Deo reddente ei quod meruit.

19. Hoc autem edictum, quod nunc mittimus, in cunctis urbibus proponatur, ut liceat Iudæis uti legibus suis.

20. Quibus debetis esse adminiculo, ut eos, qui se ad necem eorum paraverant, possint interficere tertheadecimâ die mensis duodecimi, qui vocatur Adar.

21. Hanc enim diem, Deus omnipotens, mœroris & luctus, eis vertit in gaudium.

22. Unde & vos inter ceteros festos dies, hanc habetote diem, & celebrate eam cum omni lætitia, ut & in posterum cognoscatur.

23. omnes, qui fideliter Persis obediunt, dignam pro fide recipere mercedem: qui autem insidiantur regno eorum, perire pro scelere.

24. Omnis autem provincia & civitas, quæ noluerit solemnitatis huius esse particeps, gladio & igne pereat, & sic deleatur, ut non solum hominibus, sed etiam bestiis in via sit in sempiternum, pro exemplo contemptus, & inobediencie.

* Sup. 3. 1.

* Hæc ad coniarationem Bagathanis & Tharis Euanuchorum Amanis per familiarum referenda videntur, de qua c. 2. v. 21.

† Græcos, quorum pars non minima Macedo — nes, qui iam tum (a tempore Darij Hystaspis) Persis metendi & ab his male meriti, ut notat Herodotus: unde etiam postea belia aperta inter eos & hunc Darium & celebri ad Marathonem pugna.

* i. De-cessoribus suis, Cyro nempe & Cambysi, & alioquin Cyri filiam ipse duxerat, ut iure patrem cum appellaret.

LIBER IOB.

HISTORIAM hanc veram fuisse docent non solum personarum, gentium, & regionum nomina propria, sed & Tobie, Ezechielis, atque Iacobi Apostoli testimonia. Conscriptam primam fuisse ab ipsomet Iob, censet B. Gregorius, ut qui certamina spiritualis pugnae sustinuerat, inquit, etiam consummatae suae victoriae gesta narraret: Et quidem Arabice, ut ostendunt frequentes hic huius linguae voces: unde postea a Mose Hebraea facta, locum dedit Hebraeorum communi sententiae, qui victorem huius faciunt Moysen. Contigit autem, ut probabilius fert coniectura, agentibus in deserto Iudeis: siquidem nulla hic legis, nisi ex ore Dei tradita, mentio fit, ut videre est cap. 11. vers. 5. & 6. & cap. 22. vers. 22. ac cap. 23. vers. 12. Egregium certe patientiae omnique iustitiae ibi describitur exemplum: Etenim illustris, ac, ut Severus Sulpitius loquitur, praedives Iob opibus: sed eo illustrior, quod his neque integris corruptus, neque amissis depravatus est.

Porro praecipua quae hic tractatur aequo est; an solos demum peccatores in hac vita Deus, multis ac calamitatibus afficiat; an etiam pios & iustos? Posteriori partem, quae una vera est, B. Iob tuetur; priorem vero, eamque falsam, eius amici. Atque ita, verba tum Dei, quae hic habentur, tum ipsius Iob, scripturae Canonicae auctoritatem obtinent, quibus proinde certa fides debeat. At amicorum sermonibus non item, ut sentiunt Augustinus, Chrysostomus, Gregorius & alij; tametsi multa interdum ab istis praclare & vere ad malam suam causam tuendam afferuntur. Hinc est quod quaedam Eliphæ verba ab Apostolo etiam laudantur, quae Scripturae auctoritatem a Paulo repetant, non ab Eliphæ. Hi autem tres amici Iob, haereticorum typum gessisse dicuntur a Patribus; qui & Ecclesiam impugnant, & viros sanctos affligere nunquam desinent.

CAPUT PRIMUM.

Iob sanctus & dives, pro filiis vicissim convivia celebrantibus Domino sacrificat, cuius possessiones petenti Satanae Dominus diripiendas exponit; per quem perditâ omni illius substantiâ, interemptisque filiis, ipse cum signis mastitiae patiens, in Dei laudes prorumpit.

Anno M. circiter 2520. Ant. Chr. 1484.

VIR erat in Terra Hus, nomine Iob, & erat vir ille simplex, & rectus, ac timens Deum, & recedens a malo:
 2. Natiq; sunt ei septem filij, & tres filiae.
 3. Et fuit possessio eius septem millia ovium, & tria millia camelorum, quingenta quoque iuga boum, & quingentae asinae, ac familia multa nimis: eratque vir ille magnus inter omnes Orientales.
 4. Et ibant filij eius, & faciebant convivium per domos, unusquisque in die suo. Et mittentes vocabant tres sorores suas ut comederent & biberent cum eis.
 5. Cùmque in orbem transissent dies convivij, mittebat ad eos Iob, & sanctificabat illos, consurgensque diluculo offerebat holocausta pro singulis. Dicebat enim: Ne forte peccaverint filij mei, &

benedixerint Deo in cordibus suis. Sic faciebat Iob cunctis diebus.

6. Quadam autem die cùm venissent filij Dei ut assisterent coram Domino, affuit inter eos etiam Satan.
 7. Cui dixit Dominus: Unde venis? Qui respondens, ait: Circuivi terram, & perambulavi eam.

8. Dixitque Dominus ad eum: Numquid considerasti servum meum Iob, quod non sit ei similis in terra, homo simplex, & rectus ac timens Deum, & recedens a malo?

9. Cui respondens Satan, ait: Numquid Iob frustra timet Deum?

10. nonne tu vallasti eum, ac domum eius, universamque substantiam per circuitum, operibus manuum eius benedixisti, & possessio eius crevit in terra?

11. Sed extende paululum manum tuam, & tange cuncta quae possidet nisi in faciem benedixerit tibi.

12. Dixit ergo Dominus ad Satan: Ecce, universa quae habet, in manu tua sunt: tantum in eum ne extendas manum tuam. Egressusque est Satan a facie Domini.

13. Cùm autem quadam die filij & filiae eius comederent & biberent vinum in domo fratris sui primogeniti,

14. nuncius venit ad Iob, qui diceret: Boves arabant, & asinae pascebantur iuxta eos,

15. &

15. & irruerunt Sabæi, tuleruntque omnia, & pueros percusserunt gladio, & evasi ego solus ut nunciarem tibi.

16. Cùmque adhuc ille loqueretur, venit alter, & dixit: Ignis Dei cecidit e caelo, & tactas oves puerosque consumpsit, & effugi ego solus ut nunciarem tibi.

17. Sed & illo adhuc loquente, venit alius, & dixit: Chaldaei fecerunt tres turmas, & invaserunt camelos, & tulerunt eos, necnon & pueros percusserunt gladio, & ego fugi solus ut nunciarem tibi.

18. Adhuc loquebatur ille, & ecce alius intravit, & dixit: Filiis tuis & filiabus vescentibus & bibentibus vinum in domo fratris sui primogeniti,

19. repente ventus vehemens irruit a regione deserti, & concussit quatuor angulos domus, quae corruens oppressit liberos tuos & mortui sunt, & effugi ego solus ut nunciarem tibi.

20. Tunc surrexit Iob, & scidit vestimenta sua, & tonso capite corruens in terram, adoravit,

* Eccl. 5. 14. 1. Tim. 6. 7. 21. & dixit: * Nudus egressus sum de utero matris meae, & nudus revertar illuc: Dominus dedit, Dominus abstulit: sicut Domino placuit, ita factum est: sit nomen Domini benedictum.

22. In omnibus his non peccavit Iob labijs suis, neque stultum quid contra Deum locutus est.

CAPUT II.

Satana obtemperat a Deo facultate, percutit Iob ulcere pessimo; cui etiam propria uxor insultat: tres autem ipsius amici eum visitantes, septem diebus compatientes in terra cum eo taciti sedent.

FACTUM est autem cùm quadam die venissent filij Dei, & starent coram Domino, venisset quoque Satan inter eos, & staret in conspectu eius,
 2. ut diceret Dominus ad Satan: Unde venis? Qui respondens ait: Circuivi terram, & perambulavi eam.

3. Et dixit Dominus ad Satan: Numquid considerasti servum meum Iob, quod non sit ei similis in terra, vir simplex & rectus, ac timens Deum, & recedens a malo, & adhuc retinens innocentiam? Tu autem commovisti me adversus eum, ut affligerem eum frustra.

4. Cui respondens Satan, ait: Pellem pro pelle, & cuncta quae habet homo, dabit pro anima sua:

5. alioquin mitte manum tuam, & tange os eius & carnem, & tunc videbis quod in faciem benedicat tibi.

6. Dixit ergo Dominus ad Satan: Ecce in manu tua est, verumtamen animam illius serva.

7. Egressus igitur Satan a facie Domini, percussit Iob ulcere pessimo, a planta pedis usque ad verticem eius.

8. qui restâ suam radebat, sedens in sterquilinio.

9. Dixit autem illi uxor sua: Adhuc tu permanes in simplicitate tua? benedic Deo & morere.

10. Qui ait ad illam: Quasi una de stultis mulieribus locuta es. Si bona suscepimus de manu Dei, mala quare non suscipiamus? in omnibus his non peccavit Iob labijs suis.

11. Igitur audientes tres amici Iob omne malum, quod accidisset ei, venerunt singuli de loco suo, Eliphaz Themanites, & Baldad Suhites, & Sophar Naamathites. Condirerant enim, ut pariter venientes visitarent eum, & consolarentur.

12. Cùmque elevassent procul oculos suos, non cognoverunt eum, & exclamantes ploraverunt, scissisque vestibus sparserunt pulverem super caput suum in caelum.

13. Et sederunt cum eo in terra septem diebus & septem noctibus, & nemo loquebatur ei verbum: videbant enim dolorem esse vehementem.

CAPUT III.

Iob, laxatis naturae habenis, maledicti diei nativitatibus suae praesentique vitae, ostendens mortalium miseriam, & a quot malis liberatur qui hac luce statim privatus est.

POST haec aperuit Iob os suum, & maledixit diei suo,

2. & locutus est.
 3. * Perea dies in qua natus sum, & * Jerem. 20. nox in qua dictum est: Conceptor est homo.

4. Dies ille vertatur in tenebras, non requirat eum Deus desperet, & non illustretur lumine.

5. Obscurent eum tenebrae, & umbra mortis, occupet eum caligo, & involvatur amaritudine.

6. Noctem illam tenebrosus torbo possideat, non computetur in diebus anni, nec numeretur in mensibus.

7. Sit

- 7. Sit nox illa solitaria, nec laude digna:
- 8. Maledicunt ei qui maledicunt diei, qui parati sunt suscitare Leviathan:
- 9. Obtenebrentur stellæ caligine eius: exspectet lucem & non videat, nec ortum surgentis auroræ:
- 10. Quia non conclusit ostia ventris, qui portavit me, nec abstulit mala ab oculis meis.
- 11. Quare non in vulva mortuus sum, egressus ex utero non statim peri?
- 12. Quare exceptus genibus? cur lactatus uberibus?
- 13. Nunc enim dormiens silerem, & somno me requiescerem:
- 14. Cum regibus & consulis terræ, qui edificat sibi solitudines:
- 15. Aut cum principibus, qui possident aurum, & replent domos suas argento:
- 16. Aut sicut abortivum absconditum non subsisterem, vel qui concepti non viderunt lucem.
- 17. Ibi impij cessaverunt a tumultu, & ibi requieverunt fessi robore.
- 18. Et quondam vincit pariter sine molestia, non audierunt vocem exahtoris.
- 19. Parvus & magnus ibi sunt, & servus liber a Domino suo.
- 20. Quare misero data est lux, & vita his, qui in amaritudine animæ sunt?
- 21. qui expectant mortem, & non venit, quasi effodientes thesaurum?
- 22. Gaudentque vehementer cum inveniunt sepulchrum.
- 23. Viro cuius abscondita est via, & circumdedit eum Deus tenebris?
- 24. Antequam comedam suspiro: & tantquam inundantes aquæ, sic rugitus meus:
- 25. Quia timor, quem timebam, evénit mihi: & quod verebar accidit.
- 26. Nonne dissimulavi? nonne silui? nonne quievi? & venit super me indignatio.

CAPUT IV.

Eliphaz arguit Job impatientia: conaturque ei persuadere, quod propter peccata sua flagelletur a Deo, qui innocenti advertere non immittit.

- 1. Respondens autem Eliphaz Themanites, dixit:
- 2. Si cœperimus loqui tibi, forsitan molestè accipies, sed conceptum sermonem tenere quis poterit?
- 3. Ecce docuisti multos, & manus lassas roborasti:

- 4. Vacillantes confirmaverunt sermones tui, & genua tremantia confortasti:
- 5. Nunc autem venit super te plaga, & defecisti: teriget te, & conturbatus es.
- 6. Ubi est timor tuus, fortitudo tua, patientia tua; & perfectio viarum tuarum?
- 7. Recordare obscuro te, quis umquam innocens perit? aut quando relictus delicti sunt?
- 8. Quin potius vidi eos, qui operantur iniquitatem, & seminant dolores, & metunt eos,
- 9. Flante Deo perisse, & spiritu iræ eius esse consumptos:
- 10. Rugitus leonis, & vox lænæ, & dentes catulorum leonum contriti sunt.
- 11. Tigris perit, eò quod non haberet prædam, & catuli leonis dissipati sunt.
- 12. Porrò ad me dictum est verbum absconditum, & quasi furtivè suscepit auris mea venas susurri eius.
- 13. In horrore visionis nocturnæ, quando solet sopor occupare homines,
- 14. Pavor tenuit me, & tremor, & omnia ossa mea perterrita sunt:
- 15. Et cum spiritus me præsentè transiret, inhorruerunt pilli carnis meæ.
- 16. Stetit quidam, cuius non agnoscebam vultum, imago coram oculis meis, & vocem quasi auræ lenis audivi.
- 17. Numquid homo, Dei comparatione iustificabitur, aut factore suo purior erit vir?
- 18. Ecce qui serviunt ei, non sunt stabiles, & in angelis suis reperit pravitatem:
- 19. Quanto magis hi qui habitant domos luteas, qui terrenum habent fundamentum, consumerunt velut a tinea?
- 20. De manè usque ad vesperam succidentur: & quia nullus intelligit, in æternum peribunt.
- 21. Qui autem reliqui fuerint, auferentur ex eis: morientur, & non in sapientia.

CAPUT V.

Eliphaz rursum arguit Job iniquitatis, quod binemo sine culpa sua a Deo puniatur: ideòque hortatur Job ut ad Deum convertatur, & ita cuncta fore illi prospera pollicetur, ac divinæ providentiæ opera in creaturas extollit.

- 1. Voca ergo, si est qui tibi respondeat, & ad aliquem sanctorum convertere.

Infr. 25.
15.
* 2. Petr. 2.
4. Iudæ 6.

- 2. Verè stultum interficit iracundia, & parvulum occidit invidia.
- 3. Ego vidi stultum firmâ radice, & maledixi pulchritudini eius statim.
- 4. Longè fient filij eius a salute, & contereantur in porta, & non erit qui eruat.
- 5. Cuius messes famelicus comedet, & ipsum rapier armatus, & bibent sitientes divitias eius.
- 6. Nihil in terra sinè causa fit, & de humo non oritur dolor.
- 7. Homo nascitur ad laborem, & avis ad volatum.
- 8. Quam ob rem ego deprecabor Dominum, & ad Deum ponam eloquium meum:
- 9. Qui facit magna & insrutabilia & mirabilia absque numero:
- 10. Qui dat pluviam super faciem terræ, & irrigat aquis universa:
- 11. Qui ponit humiles in sublime, & mœrentes erigit sospitate:
- 12. Qui dissipat cogitationes malignorum, ne possint implere manus eorum quod cœperant:
- 13. Qui apprehendit sapientes in astutia eorum, & consilium pravorum dissipat:
- 14. Per diem incurrent tenebras, & quasi in nocte sic palpabunt in meridie.
- 15. Porrò salvum faciet egenum a gladio oris eorum, & de manu violenti pauperem.
- 16. Et erit egeno spes, iniquitas autem contrahet os suum.
- 17. Beatus homo, qui corripitur a Deo: increpationem ergo Domini ne reprobes:
- 18. quia ipse vulnerat, & medetur: percutit, & manus eius sanabunt.
- 19. In sex tribulationibus liberabit te, & in septima non tanget te malum.
- 20. In fame eruet te de morte, & in bello de manu gladij.
- 21. A flagello linguæ abscondèris, & non timebis calamitatem eum venerit.
- 22. In vastitate, & fame ridebis, & bestias terræ non formidabis.
- 23. Sed cum lapidibus regionum pactum tuum, & bestia terræ pacificæ erunt tibi.
- 24. Et scies quòd pacem habeat tabernaculum tuum, & visitans speciem tuam, non peccabis.
- 25. Scies quoque quoniam multiplex erit semen tuum, & progenies tua quasi herba terræ.
- 26. Ingredieris in abundantia sepulchrum, sicut infertur acervus tritici in tempore suo.

* 1. Cor. 3.
19.

- 27. Ecce, hoc, ut investigavimus, ita est: quod auditum, mente pertracta.

CAPUT VI.

Ostendit Job se longè graviora pati quàm meritis sit, conquerens se ab amicis deseri, gravitèr arguens & hos tres qui ad se venerant ipsam consolaturi, ac se quoque patienter audiri petit.

- 1. Respondens autem Job, dixit:
- 2. Utinam appenderetur peccata mea, quibus iram merui: & calamitas, quam patior, in statera.
- 3. Quasi arena maris hæc gravior apparet: undè & verba mea dolore sunt plena:
- 4. Quia sagittæ Domini in me sunt, quarum indignatio ebibit spiritum meum, & terrores Domini militant contra me.
- 5. Numquid rugiet onager cum haberit herbam? aut mugiet bos eum ante præsepe plenum steterit?
- 6. Aut poterit comedi insulsum, quod non est sale conditum? aut potest aliquis gustare, quod gustatum affert mortem?
- 7. Quæ prius nolebat tangere anima mea, nunc præ angustia, cibi mei sunt.
- 8. Quis det ut veniat petitio mea: & quod expecto, tribuat mihi Deus?
- 9. Et qui cœpit, ipse me conterat: solvat manum suam, & succidat me?
- 10. Et hæc mihi sit consolatio ut affligens me dolore, non parcat, nec contradicam sermonibus Sancti.
- 11. Quæ est enim fortitudo mea ut sustineam? aut quis finis meus, ut patienter agam?
- 12. Nec fortitudo lapidum fortitudo mea, nec caro mea ænea est.
- 13. Ecce, non est auxilium mihi in me, & necessarij quoque mei recesserunt a me.
- 14. Qui tollit ab amico suo misericordiam, timorem Domini derelinquit.
- 15. Fratres mei præterierunt me, sicut torrens qui raptim transit in convallibus.
- 16. Qui timent pruinam, irruet super eos nix.
- 17. Tempore, quo fuerint dissipati, peribunt: & ut incaluerit, solventur de loco suo.
- 18. Involutæ sunt semitæ gressuum eorum: ambulabunt in vacuum, & peribunt.
- 19. Considerate semitas Thema, itinera Saba, & expectate paulisper.

20. Confusi sunt, quia speravi: venerunt quoque usque ad me, & pudore cooperiti sunt.

21. Nunc venistis: & modò videntes plagam meam timetis.

22. Numquid dixi: Afferte mihi, & de substantia vestra donate mihi?

23. Vel, Liberate me de manu hostis, & de manu robustorum eruite me?

24. Docete me, & ego facebo: & si quid fortè ignoravi, instruite me.

25. Quare detraxistis sermonibus veniatis, cum e vobis nullus sit qui possit arguere me?

26. Ad increpandum tantum eloquia concinnatis, & in ventum verba profertis.

27. Super pupillum irrutis, & subvertete nitimini amicum vestrum.

28. Verumtamen quod cœpistis explete: præbete aurem, & videte an mentiar.

29. Respondete obsecro absque contentione: & loquentes id quod iustum est, iudicate.

30. Et non invenietis in lingua mea iniquitatem, nec in faucibus meis stultitia personabit.

CAPUT VII.

Iob humanæ vitæ suasque calamitates variâs explicat, nec reditum sibi fore verisimilem ad præsentis vitæ felicitatem: petit quoque a Deo liberari a miseriis, admirans Dei erga miserum hominem providentiam.

1. **M**ilitia est vita hominis super terram: & sicut dies mercenarij, dies eius.

2. Sicut servus desiderat umbram, & sicut mercenarius præstolatur finem operis sui:

3. Sic & ego habui menses vacuos, & noctes laboriosas enumeravi mihi.

4. Si dormiero, dicam: Quando conurgam? & rursum expectabo vesperam, & replebor doloribus usque ad tenebras.

5. Induta est caro mea putredine & sordibus pulveris, cutis mea aruit, & contracta est.

6. Dies mei velocius transierunt quàm a textente tela succiditur, & consumpti sunt absque ulla spe.

7. Memento quia ventus est vita mea, & non revertetur oculus meus ut videat bona.

8. Nec aspiciet me visus hominis: oculi tui in me, & non subsistam.

9. Sicut consumitur nubes, & pertransit: sic qui descenderit ad inferos, non ascendet.

10. Nec revertetur ultra in domum suam, neque cognoscet eum amplius locus eius.

11. Quapropter & ego non parcam ori meo, loquar in tribulatione spiritus mei: confabulabor cum amaritudine animæ meæ.

12. Numquid mare ego sum, aut cœtus, quia circumdedisti me carcere?

13. Si dixerò: Consolabitur me lectulus meus, & relevabor loquens mecum in strato meo:

14. Terrebis me per somnia, & per visiones horrore concuties.

15. Quam ob rem elegit suspensium anima mea, & mortem ossa mea.

16. Desperavi, nequaquam ultra iam vivam: parce mihi, nihil enim sunt dies mei.

17. Quid est homo, quia magnificas eum? aut quid apponis erga eum cor tuum?

18. Visitas eum diluculo, & subito probas illum:

19. Usquequò non parcis mihi, nec dimittis me ut glutiam salivam meam?

20. Peccavi, quid faciam tibi o custos hominum? quare posuisti me, contrarium tibi, & factus sum mihi metipsi gravis?

21. Cur non tollis peccatum meum, & quare non auferis iniquitatem meam? ecce, nunc in pulvere dormiam: & si manè me quaesieris, non subsistam.

CAPUT VIII.

Baldad Iobum quasi de impio sermone arguit, & eum ut ad Deum melioremque vitam se convertat hortatur; atque ita fore omnia illi felicitaria promittit: explicat etiam quam sit vana spes hypocritarum, asserens Deum bonis bona, & malis mala tantum tribuere.

1. **R**espondens autem Baldad Suhu-tes, dixit:

2. Usquequò loqueris talia, & spiritus multiplex sermones oris tui?

3. Numquid Deus supplantat iudicium? aut Omnipotens subvertit quod iustum est?

4. Etiam si filij tui peccaverunt ei, & dimisit eos in manu iniquitatis suæ:

5. Tu tamen si diluculo consurrexeris ad Deum, & Omnipotentem fueris deprecatus:

6. Si

* Infr. 14.
2.
Psal. 143.
4.

16. Si mundus & rectus incesseris, statim evigilabit ad te, & pacatum reddet habitaculum iustitiæ tuæ:

17. In tantum, ut si priora tua fuerint parva, & novissima tua multiplicentur nimis.

18. Interroga enim generationem pristinam, & diligenter investiga patrum memoriam:

19. (Hesterni quippe sumus, & ignoramus quoniam sicut * umbra dies nostri sunt super terram.)

20. Et ipsi docebunt te: loquentur tibi, & de corde suo proferent eloquia.

21. Numquid virere potest scirpus absque humore? aut crescere carectum sine aqua?

22. Cùm adhuc sit in flore, nec carpatur manu, ante omnes herbas arescit:

23. Sic viæ omnium, qui obliviscuntur Deum, & spes hypocritæ peribit:

24. Non ei placebit vecordia sua, & sicut tela aranearum fiducia eius.

25. Innitetur super domum suam, & non stabit: fulciet eam, & non consurgit:

26. Humectus videtur antequàm veniat Sol, & in ortu suo germen eius egredietur.

27. Super acervum petrarum radices eius densabitur, & inter lapides commorabitur.

28. Si absorberit eum de loco suo, negabit eum, & dicit: Non novi te.

29. Hæc est enim lætitia viæ eius, ut rursùm de terra alij germinetur.

30. Deus non projiciet simplicem, nec porriget manum malignis:

31. Donec impleatur risu os tuum, & labia tua iubilo.

32. Qui oderunt te, induentur confusione: & tabernaculum impiorum non subsistet.

CAPUT IX.

Admittit Iob, Deum per omnia iustum esse, nec posse hominem convincere Deum iniustitiæ: homo, inquit Iob, comparatus Deo non potest iustificari: divina potentia ac sapientia magnitudo ostenditur, ut nemo ei resistere aut respondere valeat: porrò Deus & impius percussit & innocentem: suam quoque innocentiam contra amicos tuetur, commemorans suam afflictionem.

1. **E**T respondens Iob, ait:
2. Verè scio quòd ita sit, & quòd non iustificetur homo compositus Deo.

3. Si voluerit contendere cum eo, non poterit ei respondere unum pro mille.

4. Sapiens corde est, & fortis robore: quis restitit ei, & pacem habuit?

5. Qui transtulit montes, & nescierunt hi quos subvertit in furore suo.

6. Qui commovet terram de loco suo, & columnæ eius concutuntur.

7. Qui præcipit Soli, & non oritur: & stellas claudit quasi sub signaculo:

8. Qui extendit cælos solus, & graditur super fluctus maris.

9. Qui facit Arcturum, & Oriona, & Hyadas, & interiora austri.

10. Qui facit magna, & incomprehensibilia, & mirabilia, quorum non est numerus.

11. Si venerit ad me, non videbò eum: si abierit, non intelligam.

12. Si repente interroget, quis respondebit ei? vel quis dicere potest: Cur ita facis?

13. Deus, cuius iræ nemo resistere potest, & sub quo curvantur qui portant orbem.

14. Quantus ergo sum ego, ut respondeam ei, & loquar verbis meis cum eo?

15. Qui etiam si habuero quippiam iustum, non respondebo, sed meum iudicem deprecabor.

16. Et cùm invocentem exaudierit me, non credo quòd audierit vocem meam.

17. In turbine enim conteret me, & multiplicabit vulnera mea etiam sine causa.

18. Non concedit requiescere spiritum meum, & implet me amaritudinibus.

19. Si fortitudo quaeritur, robustissimus est: si æquitas iudicij, nemo audeat pro me testimonium dicere.

20. Si iustificare me voluero, os meum condemnabit me: si innocentem ostenderò, pravum me comprobabit.

21. Etiam si simplex fuero, hoc ipsum ignorabit anima mea, & tædebit me vitæ meæ.

22. Unum est quòd locutus sum, & innocentem & impium ipse consumit.

23. Si flagellat, occidat semel, & non de pœnis innocentem rideat.

24. Terra data est in manus impij, vultum iudicij eius operit. quòd si non ille est, quis ergo est?

25. Dies mei velocius fuerunt curso-re: fugerunt, & non viderunt bonum.

26. Pertransierunt quasi naves poma portantes, sicut aquila volans ad escam.

27. Cùm dixerò: Nequaquam ita lo-

Tt 2 quar:

quar: commuto faciem meam, & dolore torquor.

28. Verebar omnia opera mea, sciens quòd non parceres delinquenti.

29. Si autem & sic impius sum, quare frustra laboravi?

30. Si lotus fuero quasi aquis nivis, & fulserint velut mundissima manus meae:

31. Tamen sordibus intinges me, & abominabuntur me vestimenta mea.

32. Neque enim viro qui similis mei est, respondebo: nec qui mecum in iudicio ex æquo possit audiri.

33. Non est qui utrumque valeat arguere, & ponere manum suam in ambobus.

34. Auferat a me virgam suam, & pavor eius non me terreat.

35. Loquar, & non timebo eum: neque enim possum metuens respondere.

CAPUT X.

Iob suam afflictionem lamentatur, illius causam a Deo inquirens: quam ostendit non fuisse suam malitiam, neque Dei ignorantiam, qui creatum a se hominem exaltè novit, vixitque propter pauperum exuberantiam plangit se natum.

Tædet animam meam vitæ meæ, dimittam adversum me eloquium meum, loquar in amaritudine animæ meæ.

2. Dicam Deo: Noli me condemnare: indica mihi cur me ita iudices.

3. Numquid bonum tibi videtur, si calumniaris me, & opprimas me opus manuum tuarum, & consilium impiorum adiuves?

4. Numquid oculi carni tibi sunt: aut sicut videt homo, & tu videbis?

5. Numquid sicut dies hominis dies tui, & anni tui sicut humana sunt tempora,

6. Ut quæras iniquitatem meam, & peccatum meum scruteris?

7. Et scias quia nihil impium fecerim, cum sit nemo qui de manu tua possit eruere.

8. Manus tuæ fecerunt me, & plasnaverunt me totum in circuitu: & sic repente præcipitas me?

9. Memento quæso quòd sicut lutum feceris me, & in pulverem reduces me.

10. Nonne sicut lac mulsisti me, & sicut caseum me coagulasti?

11. Pelle & carnibus vestisti me: ossibus & nervis compegisti me:

12. Vitam & misericordiam tribuisti mihi, & visitatio tua custodivit spiritum meum.

13. Licet hæc celes in corde tuo, tamen scio quia universorum memoreris.

14. Si peccavi, & ad hominem pepercisti mihi: cur ab iniquitate mea mundum me esse non pateris?

15. Et si impius fuero, vae mihi est: & si iustus, non levabo caput, saturatus afflictione & miseria.

16. Et propter superbiam quasi lænam capies me, reversusque mirabiliter me crucias.

17. Instauras testes tuos contra me, & multiplicas iram tuam adversum me, & poenæ militant in me.

18. Quare de vulva eduxisti me? qui utinam consumptus essem ne oculus me videret.

19. Fuissem quasi non essem, de utero translatus ad tumulum.

20. Numquid non paucitas dierum meorum finietur brevi? dimitte ergo me, ut plangam paululum dolorem meum:

21. Antequam vadam, non revertar, ad terram tenebrosam, & operam mortis caligine:

22. Terram miseriæ & tenebrarum, ubi umbra mortis, & nullus ordo, sed semper horrore inhabitat.

CAPUT XI.

Sophar inique asserit Iob propter multæ ipsius peccata, quæ recenset, fuisse a Deo percussum, ostendens Deum incomprehensibilem: respicienti tamen Iob felicissima quæque pollicetur.

Respondens autem Sophar Naamathites, dixit:

2. Numquid qui multa loquitur, non & audiet? aut vir verbosus iustificabitur?

3. Tibi soli tacebunt homines? & cum ceteros irriseris, a nullo confutaberis?

4. Dixisti enim: Purus est sermo meus, & mundus sum in conspectu tuo.

5. Atque utinam Deus loqueretur tecum, & aperiret labia sua tibi,

6. Ut ostenderet tibi secreta sapientiæ, & quòd multiplex esset lex eius, & intelligeres quòd multò miora exigaris ab eo, quàm meretur iniquitas tua.

7. Forsitan vestigia Dei comprehendes, & usque ad perfectum Omnipotentem reperies?

8. Excelsior celo est, & quid facies? profundior inferno, & undè cognosces?

9. Longior terræ mensura eius, & latior mari.

10. Si subverterit omnia, vel in unum coarctaverit, quis contradicet ei?

11. Ipse enim novit hominum vanitatem, & videns iniquitatem, nonne considerat?

12. Vir vanus in superbiam erigitur, & tanquam pullum onagri se liberum natum putat.

13. Tu autem firmasti cor tuum, & expandisti ad eum manus tuas.

14. Si iniquitatem, quæ est in manu tua, abstuleris a te, & non manserit in tabernaculo tuo iniustitia:

15. Tunc levare poteris faciem tuam absque macula, & eris stabilis, & non timebis.

16. Miseriæ quæque oblivisceris, & quasi aquarum quæ præterierunt recordaberis.

17. Et quasi meridianus fulgor consurget tibi ad vespèram: & cum te consumptum putaveris, orieris ut lucifer.

18. Et habebis fiduciam, proposita tibi spe, & defossus securus dormies.

19. * Requiesces, & non erit qui te ex-terreat: & deprecabuntur faciem tuam plurimi.

20. * Oculi autem impiorum deficient, & effugium peribit ab eis, & spes illorum abominatio animæ.

* Lev. 26. 6.

* Lev. 26. 16.

CAPUT XII.

Iob ut amicorum confundat iactantiam, asserit neminem ignorare Dei potentiam ac sapientiam ex creaturarum gubernatione, quarum status pro suo variat arbitrio.

Respondens autem Iob, dixit:

2. Ergo vos estis soli homines, & vobiscum morietur sapientia?

3. Et mihi est cor sicut & vobis, nec inferior vestri sum: quis enim hæc, quæ nostis, ignorat?

4. * Qui deridetur ab amico suo sicut ego, invocabit Deum & exaudiet eum: deridetur enim iusti simplicitas.

5. Lampas contempta apud cogitationes divinum, parata ad tempus statutum.

6. * Abundat tabernacula prædonum, & audacter provocant Deum, cum ipse dederit omnia in manus eorum.

7. Nimirum, interroga iumenta, & do-

* Psal. 43. 11. & 48. 7.

cebunt te: & volatilia cæli, & indicabunt tibi.

8. Loquere terræ, & respondebit tibi: & narrabunt pisces maris.

9. Quis ignorat quòd omnia hæc manus Domini fecerit?

10. In cuius manu anima omnis viventis, & spiritus universæ carnis hominis.

11. * Nonne auris verba dijudicat, & fauces comedentis, saporem?

12. In antiquis est sapientia, & in multo tempore prudentia.

13. Apud ipsum est sapientia & fortitudo, ipse habet consilium & intelligentiam.

14. * Si destruxerit, nemo est qui ædificet: si includerit hominem, nullus est qui aperiat.

15. Si continuerit aquas, omnia siccabuntur: & si miserit eas, subvertent terram.

16. Apud ipsum est fortitudo & sapientia: ipse novit & decipientem, & eum qui decipitur.

17. Adducit consiliarios in stultum finem, & iudices in stuporem.

18. Balteum regum dissolvit: & præcingit fune renes eorum.

19. Ducit sacerdotes inglorios, & optimates supplantat:

20. Commutat labium veracium, & doctrinam senum auferens.

21. Effundit despectionem super principes, eos, qui oppressi fuerant, relevans.

22. Qui revelat profunda de tenebris, & producit in lucem umbram mortis.

23. Qui multiplicat gentes & perdit eas, & subversas in integrum restituit.

24. Qui immutat cor principum populi terræ, & decipit eos ut frustra incedant per invium:

25. Palpabunt quasi in tenebris, & non in luce, & errare eos faciet quasi ebrios,

CAPUT XIII.

Iob amicos suos ex ipsorum verbis confutans, a Deo arguendos asserit: suam quoque iustitiam ac patientiam contra amicos tuetur, querens a Deo propter quæ peccata tam graviter affligatur.

Ecce omnia hæc vidit oculus meus, & audivit auris mea, & intellexi singula.

2. Secundum scientiam vestram & ego novi: nec inferior vestri sum.

3. Sed tamen ad Omnipotentem loquar, & disputare cum Deo cupio:

* Infr. 34. 3.

* Irai. 22. 22. Apoc. 3. 7.

CAPUT XIV.

*Iob, consideratâ fragilitate humanâ, admittitur
Dei in hominem potentiam, quod
post hanc vitam expectet aliam, & cor-
porum vaticinium resurrectioem.*

4. Prius vos ostendens fabricatores mendacij, & cultores perversorum dogmatum.
5. Atque utinam taceretis, ut putaremini esse sapientes.
6. Audite ergo correptionem meam, & iudicium laborum meorum attendite.
7. Numquid Deus indiget vestro mendacio, ut pro illo loquamini dolos?
8. Numquid faciem eius accipitis, & pro Deo iudicare nitimini?
9. Aut placebit ei quem celare nihil potest? aut decipietur ut homo, vestris fraudulentis?
10. Ipse vos arguet, quoniam in abscondito faciem eius accipitis.
11. Statim ut se commoverit, turbabit vos, & terror eius irruet super vos.
12. Memoria vestra comparabitur cineri, & redigentur in lutum cervicibus vestris.
13. Tacete paulisper ut loquar quodcumque mihi mens suggererit.
14. Quare lacero carnes meas dentibus meis, & animam meam porto in manibus meis?
15. Etiam si occiderit me, in ipso sperabo: verumtamen vias meas in conspectu eius arguam.
16. Et ipse erit salvator meus: non enim veniet in conspectu eius omnis hypocrita.
17. Audite sermonem meum, & ænigmata percipite auribus vestris.
18. Si fuero iudicatus, scio quod iustus inveniar.
19. Quis est qui iudicetur mecum? veniat: quare tacens consumor?
20. Duo tantum ne facias mihi, & tunc a facie tua non abscondar:
21. Manum tuam longè fac a me, & formido tua non me terreat.
22. Voca me, & ego respondebo tibi: aut certe loquar, & tu responde mihi.
23. Quanta habeo iniquitates & peccata, scelera mea & delicta ostende mihi.
24. Cur faciem tuam abscondis, & arbitraris me inimicum tuum?
25. Contra solum, quod vento rapitur, ostendis potentiam tuam, & stipulam siccam persequeris:
26. Scribis enim contra me amaritudines, & consumere me vis peccatis adolescentie mee.
27. Posuisti in nervo pedem meum, & observasti omnes semitas meas, & vestigia pedum meorum considerasti:
28. Qui quasi putredo consumendus sum, & quasi vestimentum, quod comeditur a tineâ.

1. **H**omo natus de muliere, brevè vivens tempore, repletur multis miseris.

2. * Qui quasi flos egreditur, & conteritur, & fugit velut umbra, & numquam in eodem statu permanet.

3. Et dignum ducis super huiuscemodi aperire oculos tuos, & adducere eum tecum in iudicium?

4. * Quis potest facere mundum de limbo mundo conceptum semine? nonne tu qui solus es?

5. Breves dies hominis sunt, numerus mensium eius apud te est: constituisti terminos eius, qui præteriri non poterunt.

6. Recede paululum ab eo, ut quiescat, donec optata veniat, sicut mercenarij dies eius.

7. Lignum habet spem: si præcisum fuerit, rursus virebit, & rami eius pullulant.

8. Si senuerit in terra radix eius, & in pulvere mortuus fuerit truncus illius.

9. Ad odorem aquæ germinabit, & faciet comam quasi cum primùm plantatum est.

10. Homo verò cum mortuus fuerit, & nudatus atque consumptus, ubi quæso est?

11. Quomodo si recedant aquæ de mari, & fluvius vacuifactus arescat:

12. Sic homo cum dormierit, non resurget, donec atteratur cælum, non evigilabit, nec consurget de somno suo.

13. Quis mihi hoc tribuat, ut in inferno protegas me, & abscondas me, donec pertranseat furor tuus, & constituas mihi tempus, in quo recorderis mei?

14. Putasne mortuus homo rursus vivat? cunctis diebus, quibus nunc milito, expecto donec veniat immutatio mea.

15. Vocabis me, & ego respondebo tibi: operi manuum tuarum porriges dexteram.

16. * Tu quidem gressus meos dinumerasti, sed parce peccatis meis.

17. Signasti quasi in sacco delicta mea, sed curasti iniquitatem meam.

18. Mons cadens defluit, & saxum transfertur de loco suo.

19. Lapides excavant aquæ, & alluvione paulatim terra consumitur: & hominem ergo similiter perdes.

20. Ro-

* Supr. 8.

Psal. 143.

4

* Psal. 50.

20. Roborasti eum paululum ut in perpetuum transiret: immutabis faciem eius, & emittes eum.

21. Sive nobiles fuerint filij eius, sive ignobiles, non intelliget.

22. Attamen caro eius dum vivet dolebit, & anima illius super semetipso lugebit.

CAPUT XV.

Eliphaz Iob arguit instantie, impatientie & blasphemie in Deum; apud quem dicit neminem mundum inveniri, describens impiorum ac hypocritarum maledictionem.

1. **R**espondens autem Eliphaz The-manites, dixit:

2. Numquid sapiens respondebit quasi in ventum loquens, & implebit ardore stomachum suum?

3. Arguis verbis eum, qui non est equalis tibi, & loqueris quod tibi non expedit.

4. Quantum in te est, evacuasti timorem, & tulisti preces coram Deo.

5. Docuit enim iniquitas tua os tuum, & imitasti linguam blasphemantium.

6. Condemnabit te os tuum, & non ego: & labia tua respondebunt tibi.

7. Numquid primus homo tu natus es, & ante colles formatus?

8. Numquid consilium Dei audisti, & inferior te erit eius sapientia?

9. Quid nosti quod ignoremus? quid intelligis quod nesciamus?

* Eccli. 18. 8.

10. * Et senes, & antiqui sunt in nobis multo vetustiores quàm patres tui.

11. Numquid grande est ut consoletur te Deus? sed verba tua prava hoc prohibent.

12. Quid te elevat cor tuum, & quasi magna cogitans, attonitis habes oculos?

13. Quid tumet contra Deum spiritus tuus, ut proferas de ore tuo huiuscemodi sermones?

14. Quid est homo, ut immaculatus sit, & ut iustus appareat natus de muliere?

* Supr. 4. 18.

15. * Ecce inter sanctos eius nemo immutabilis, & cæli non sunt mundi in conspectu eius.

16. Quanto magis abominabilis & inutilis homo, qui bibit quasi aquam iniquitatem?

17. Ostendam tibi, audi me: quod vidi narrabo tibi.

18. Sapientes constituentur, & non abscondunt patres suos.

19. Quibus solis data est terra, & non transivit alienus per eos.

20. Cunctis diebus suis impius superbit, & numerus annorum incertus est tyrannidis eius.

21. Sonitus terroris semper in auribus illius: & cum pax sit, ille semper insidias suscipiat.

22. Non credit quod reverti possit de tenebris ad lucem, circumspectans undique gladium.

23. Cum se moverit ad quaerendum pacem, novit quod paratus sit in manu eius tenebrarum dies.

24. Terrebit eum tribulatio, & angustia vallabit eum, sicut regem, qui præparatur ad prælium.

25. Tetendit enim adversus Deum manum suam, & contra Omnipotentem roboratus est.

26. Cœcurrit adversus eum erecto collo, & pingui cervice armatus est.

27. Operuit faciem eius crassitudo, & de lateribus eius arvina dependet.

28. Habitavit in civitatibus desolatis, & in domibus desertis, quæ in tumulis sunt redactæ.

29. Non ditabitur, nec perseveravit substantia eius, nec mittet in terra radicem suam.

30. Non recedet de tenebris, ramos eius arefaciet flamma, & auferetur spiritus oris sui.

31. Non credet frustra errore deceptus, quod aliquo pretio redimendus sit.

32. Antequàm dies eius impleantur, peribit: & manus eius arescent.

33. Lædetur quasi vinea in primo flore botrus eius, & quasi oliva projiciens florem suum.

34. Congregatio enim hypocrite sterilis, & ignis devorabit tabernacula eorum, qui munera libenter accipiunt.

35. * concepit dolorem, & peperit iniquitatem, & uterus eius præparat dolos.

* Psal. 71. 15. Iai. 59. 4.

CAPUT XVI.

Iob amicorum auctoritate commotus, dolorem suum plangit, calamitatis magnitudinem ostendens, seque pati circa iniquitatem, cuius conscium esse Deum asserit.

1. **R**espondens autem Iob, dixit:

2. Audivi frequenter talia, consolatores onerosi omnes vos estis.

3. Numquid habebunt finem verba ven-

10-

tosa? aut aliquid tibi molestum est si loquaris?

4. Poteram & ego similia vestri loqui: atque utinam esset anima vestra pro anima mea: ne!

5. Consolarer & ego vos sermonibus, & moverem caput meum super vos:

6. Roborarem vos ore meo: & moverem labia mea, quasi parcens vobis.

7. Sed quid agam? Si locutus fuero, non quiescet dolor meus: & si tacuero, non recedet a me.

8. Nunc autem oppressit me dolor meus, & in nihilum redacti sunt omnes artus mei.

9. Ruga meae testimonium dicunt contra me, & suscitatur falsiloquus adversus faciem meam contradicens mihi.

10. Collegit furorem suum in me, & comminans mihi, infremuit contra me dentibus suis: hostis meus terribilibus oculis me intuitus est.

11. Aperuerunt super me ora sua, & exprobrantes percusserunt maxillam meam, satiati sunt penis meis.

12. Conclusit me Deus apud iniquum, & manibus impiorum me tradidit.

13. Ego ille quondam opulentus repente contritus sum: tenuit cervicem meam, confregit me, & posuit me sibi quasi in signum.

14. Circumdedit me lanceis suis, convulneravit lumbos meos, non pepercit, & effudit in terra viscera mea.

15. Concidit me vulneris super vulnus, irruit in me quasi gigas.

16. Saccum consui super cutem meam, & operui cinere carnem meam.

17. Facies mea intumuit a fletu, & palpebrae meae caligaverunt.

18. Haec passus sum absque iniquitate manibus meae, cum haberem mundas ad Deum preces.

19. Terra ne operias sanguinem meum, neque inveniat in te locum latendi clamor meus.

20. Ecce enim in caelo testis meus, & conscius meus in excelsis.

21. Verbosi amici mei: ad Deum stillat oculus meus.

22. Atque utinam sic iudicaretur vir cum Deo, quomodo iudicatur filius hominis cum collega suo.

23. Ecce enim breves anni transeunt, & semitam, per quam non revertar, ambulabo.

CAPUT XVII.

Iob ex afflictionis suae magnitudine sibi hic nihil praeter mortem restare contendit, & amicos praesentem tantum remanerationem statuens insipientiae arguens, ipse futuram requiem praestolat.

1. Spiritus meus attenuabitur, dies mei breviabuntur, & solum mihi superest sepulchrum.

2. Non peccavi, & in amaritudinibus moratur oculus meus.

3. Libera me Domine, & pone me iuxta te, & cuiusvis manus pugnet contra me.

4. Cor eorum longe fecisti a disciplina, propterea non exaltabuntur.

5. Praedam pollicetur sociis, & oculi filiorum eius deficient.

6. Posuit me quasi in proverbium vulgi, & exemplum sum coram eis.

7. Caligavit ab indignatione oculus meus, & membra mea quasi in nihilum redacta sunt.

8. Stupebunt iusti super hoc, & innocens contra hypocritam suscitabitur.

9. Et tenebit iustus viam suam, & mundis manibus addet fortitudinem.

10. Igitur omnes vos convertimini, & venite, & non inveniam in vobis illum sapientem.

11. Dies mei transierunt, cogitationes meae dissipatae sunt, torquentes cor meum:

12. Noctem verterunt in diem, & rursum post tenebras spero lucem.

13. Si sustinero, infernus domus mea est, & in tenebris stravi lectulum meum.

14. Putredini dixi: Pater meus es, mater mea, & soror mea, vermicibus.

15. Ubi est ergo nunc praestolatio mea, & patientiam meam quis considerat?

16. In profundissimum infernum descendent omnia mea: putasne saltem ibi erit requies mihi?

CAPUT XVIII.

Baldad arguens Iob inconstantiae & impatientiae, describit impiorum maledictiones; ut suam contra Iob sententiam statuat, nempe ipsum tantum propter peccata sua puniri.

1. Respondens autem Baldad Suhites, dixit:

2. Usque ad quem finem verba iactabitis? intelligite prius, & sic loquamur.

3. Quare reputati sumus ut iumenta, & sorduimus coram vobis?

4. Qui

4. Qui perdis animam tuam in furore tuo, numquid propter te derelinquetur terra, & transferentur rupes de loco suo?

5. Nonne lux impij extinguetur, nec splendet flamma ignis eius?

6. Lux obtenebrescet in tabernaculo illius, & lucerna, quae super eum est, extinguetur.

7. Arrestabuntur gressus virtutis eius, & praecipitabit eum consilium suum.

8. Immisit enim in rete pedes suos, & in maculis eius ambulat.

9. Tenebitur planta illius laqueo, & exardescet contra eum sitis.

10. Abscondita est in terra pedica eius, & decipula illius super semitam.

11. Undique terrebunt eum formidines, & involvent pedes eius.

12. Attenuetur fame robur eius, & inedia invadat costas illius.

13. Devorat pulchritudinem cutis eius, consumat brachia illius primogenita mors.

14. Avellatur de tabernaculo suo fiducia eius, & calbet super eum, quasi rex, interitus.

15. Habitant in tabernaculo illius socij eius, qui non est, aspergatur in tabernaculo eius sulphur.

16. Deorsum radices eius siccantur, sursum autem atteratur messis eius.

17. Memoria illius pereat de terra, & non celebretur nomen eius in plateis.

18. Expellet eum de luce in tenebras, & de orbe transferet eum.

19. Non erit semen eius, neque progenies in populo suo, nec ulla reliquia in regionibus eius.

20. In die eius stupebunt novissimi, & primos invadat horror.

21. Haec sunt ergo tabernacula iniqui, & iste locus eius, qui ignorat Deum.

CAPUT XIX.

Iob crudelitatis amicos arguens, se a Deo flagellari dicit immerito, non ob sua flagitia, sed ob alias iustas causas: ostendens afflictionis acerbitatem, & se ab amicis destitutum; unde super futura resurrectione seipsum consolatur?

1. Respondens autem Iob, dixit:

2. Usquequod affligitis animam meam, & atteritis me sermonibus?

3. En, decies confunditis me, & non erubescitis opprimentes me.

4. Nempe, etsi ignoravi, mecum erit ignorantia mea.

5. At vos contra me erigimini, & arguitis me opprobriis meis.

6. Saltem nunc intelligite quia Deus non aequo iudicio afflixerit me, & flagellis suis me cinxerit.

7. Ecce clamabo vim patiens, & nemo audiet: vociferabor, & non est qui iudicet.

8. Semitam meam circumsepsit, & transire non possum, & in calle meo tenebras posuit.

9. Spoliavit me gloria mea, & abstulit coronam de capite meo.

10. Destruxit me undique, & pergo, & quasi evulsa arbori abstulit spem meam.

11. Iratus est contra me furor eius, & sic me habuit quasi hostem suum.

12. Simul venerunt latrones eius, & fecerunt sibi viam per me, & obsederunt in gyro tabernaculum meum.

13. Fratres meos longe fecit a me, & noti mei quasi alieni recesserunt a me.

14. Dereliquerunt me propinqui mei: & qui me noverant, obliti sunt mei.

15. Inquilini domus meae, & ancillae meae sicut alienum habuerunt me, & quasi peregrinus fui in oculis eorum.

16. Servum meum vocavi, & non respondit, ore proprio deprecabar illum.

17. Halitum meum exhorruit uxor mea, & orabam filios uteri mei.

18. Stulti quoque despiciebant me, & cum ab eis recessissem, detrahebant mihi.

19. Abominati sunt me quondam consiliarij mei: & quem maxime diligebam, aversatus est me.

20. Pelli meae, consumptis carnibus, adhaesit os meum, & derelicta sunt tantummodo labia circa dentes meos.

21. Miseremini mei, miseremini mei, saltem vos amici mei, quia manus Domini tetigit me.

22. Quare persequimini me sicut Deus, & carnis meis saturamini?

23. Quis mihi tribuat ut scribantur sermones mei? quis mihi det ut exarentur in libro?

24. stylo ferreo, & plumbi lamina, vel celte sculptantur in silice?

25. Scio enim quod Redemptor meus vivit, & in novissimo die de terra surrecturus sum:

26. Et rursum circumdabor pelle meae, & in carne mea videbo Deum meum.

27. Quem visurus sum ego ipse, & oculi mei conspiciuntur, & non alius: reposita est haec spes mea in sinu meo.

28. Qua-

28. Quare ergo nunc dicitis: Persequamur eum, & radicem verbi inveniamus contra eum?

29. Fugiet ergo a facie gladii, quoniam ultor iniquitatum gladius est: & scitote esse iudicium.

CAPUT XX.

Sophar verbis Iob motus, correptionem ipsius se dicit auditurum; & quæ sit apud Deum pars impij, multis verbis prosequitur.

1. Respondens autem Sophar Naamathites, dixit:

2. Idcirco cogitationes meæ variæ succedunt sibi, & mens in diversa rapitur.

3. Doctrinam, quæ me arguis, audiam, & spiritus intelligentiæ meæ respondebit mihi.

4. Hoc scio a principio, ex quo positus est homo super terram,

5. Quod laus impiorum brevis sit, & gaudium hypocritæ ad instar puncti.

6. Si ascenderit usque ad cælum superbia eius, & caput eius nubes tetigerit:

7. Quasi sterquilinum in fine perdetur: & qui eum viderant, dicent: Ubi est?

8. Velut somnium avolans non invenitur, transiet sicut visio nocturna.

9. Oculus, qui eum viderat, non videbit, neque ultra intuebitur eum locus situs.

10. Filij eius atterentur egestate, & manus illius reddent ei dolorem suum.

11. Ossa eius implebuntur vitis adolescentiæ eius, & cum eo in pulvere dormient.

12. Cum enim dulce fuerit in ore eius malum, abscondet illud sub lingua sua.

13. Parcet illi, & non derelinquet illud, & celabit in gutture suo.

14. Panis eius in utero illius vertetur in fel aspidum intrinsicum.

15. Divitias, quas devoravit, evomet, & de ventre illius extrahet eas Deus.

16. Caput aspidum suget, & occidet eum lingua viperæ.

17. (Non videat rivulus fluminis, torrentes mellis, & butyri.)

18. Luet quæ fecit omnia, nec tamen consumetur: iuxta multitudinem adinventionum suarum, sic & sustinebit.

19. Quoniam confringens nudavit pauperes: domum rapuit, & non ædificavit eam.

20. * Nec est satiatus venter eius: &

cum habuerit quæ concupierat, possidere non poterit.

21. Non remansit de cibo eius, & propterea nihil permanebit de bonis eius.

22. Cum satiatus fuerit, arctabitur, æstuabit, & omnis dolor irruet super eum.

23. Utinam impleatur venter eius, ut emittat in eum iram furoris sui, & pluat super illum bellum suum.

24. Fugiet arma ferrea, & irruet in arcum æreum.

25. Eductus, & egrediens de vagina sua, & fulgurans in amaritudine sua: vadent, & veniet super eum horribiles.

26. Omnes tenebræ abscondite sunt in oculis eius: devorabit eum ignis, qui non succenditur, affligetur relictus in tabernaculo suo.

27. Revelabunt cæli iniquitatem eius, & terra consurgat adversus eum.

28. Apertum erit germen domûs illius, detrahetur in die furoris Dei.

29. Hæc est pars hominis impij a Deo, & hereditas verborum eius a Domino.

CAPUT XXI.

Iob patienter ab amicis audiri postulat, causam inquit quare impiorum nonnulli in finem usque vitæ prosperentur, pñ contra adversis cadantur, & respondet, impium in diem perditionis a Deo servari, falsam amicorum consolationem per hoc convellens.

1. Respondens autem Iob, dixit:

2. Audite quæro sermones meos, & agite poenitentiam.

3. Sustinete me, & ego loquar, & post me, si videbitur, verba ridete.

4. Numquid contra hominem disputatio mea est, ut meritò non debeam contristari?

5. Attendite me, & obstupescite, & superponite digitum ori vestro:

6. Et ego quando recordatus fuero, pertimesco, & concutit carnem meam tremor.

7. * Quare ergo impij vivunt, sublevati sunt, confortatique divitiis?

8. Semen eorum permanet coram eis, propinquorum turba, & nepotum in conspectu eorum.

9. Domus eorum secure sunt & pacatae, & non est virga Dei super illos.

10. Bos eorum concepit, & non aborti-

* Jerem. 12.
1.
Habac. 1.
3. & 4. 13.

CAPUT XXII.

Eliphaz arguit Iob immisericordiam in pauperum oppressione, & aliorum facinororum: ostendens ipsum de divina providentia non rectè sentire, ac penitenti bonam promittens.

1. Respondens autem Eliphaz Themanites, dixit:

2. Numquid Deo potest comparari homo, etiam cum perfectæ fuerit scientiæ?

3. Quid prodest Deo, si iustus fuerit? aut quid ei confers si immaculata fuerit via tua?

4. Numquid timens arguet te, & veniet tecum in iudicium,

5. Et non propter malitiam tuam plurimam, & infinitas iniquitates tuas?

6. Abstulisti enim pignus fratrum tuorum sine causa, & nudos spolasti vestibus.

7. Aquam lasso non dedisti, & esurienti subtraxisti panem.

8. In fortitudine brachij tui possidebas terram, & potentissimus obtinebas eam.

9. Viduas dimisisti vacuas, & lacertos pupillorum comminuisti.

10. Propterea circumdatus es laqueis, & conturbat te formido subita.

11. Et putabas te tenebras non visurum, & impetu aquarum inundatum non oppressum iri?

12. An non cogitas quòd Deus excelsior cælo sit, & super stellarum verticem sublimetur?

13. Et dicitis: Quid enim novit Deus? & quasi per calliginem iudicat.

14. Nubes latibulum eius, nec postera considerat, & circa cardines cæli perambulat.

15. Numquid semitam sæculorum custodire cupis, quam calcaverunt viri iniqui?

16. Qui sublati sunt ante tempus suum, & fluvius subvertit fundamentum eorum:

17. Qui dicebant Deo: Recede a nobis: & quasi nihil posset facere Omnipotens, æstimabant eum:

18. Cum ille implesset domos eorum bonis, quorum sententia procul sit a me.

19. * Videbunt iusti, & letabuntur, & innocens subsannabit eos.

20. Nonne succisa est erectio eorum, & reliquias eorum devoravit ignis?

21. Acquiesce igitur ei, & habeto pacem; & per hæc habebis fructus optimos.

22. Suscipe ex ore illius legem, & pone sermones eius in corde tuo.

* Psalm.
106. 42.

23. Si reversus fueris ad Omnipotentem, ædificaberis, & longè facies iniquitatem a tabernaculo tuo.

24. Dabit pro terra silicem, & pro silice torrentes aureos.

25. Eritque Omnipotens contra hostes tuos, & argentum coacervabitur tibi.

26. Tunc super Omnipotentem deliciis affluës, & elevabis ad Deum faciem tuam.

27. Rogabis eum, & exaudiet te, & vota tua reddes.

28. Decernes rem, & veniet tibi, & in viis tuis splendebit lumen.

* *Prov. 29.*
29. * Qui enim humiliatus fuerit, erit in gloria: & qui inclinaverit oculos, ipse salvabitur.

30. Salvabitur innocens, salvabitur autem in munditia manuum suarum.

CAPUT XXIII.

Iob divinum iudicium humiliter invocans, ostendit se non puniri propter peccata sua, sed quia sentire de providentia Dei incomprehensibilis, omnia pro sua voluntate facientis.

1. Respondens autem Iob, ait:

2. Nunc quoque in amaritudine est sermo meus, & manus plagæ meæ aggravata est super gemitum meum.

3. Quis mihi tribuat ut cognoscam & inveniam illum, & veniam usque ad solium eius?

4. Ponam coram eo iudicium, & os meum replebo increpationibus.

5. Ut sciam verba, quæ mihi respondeat, & intelligam quid loquatur mihi.

6. Nolo multâ fortitudine contendat mecum, nec magnitudinis suæ mole me premar.

7. Proponat æquitatem contra me, & perveniat ad victoriam iudicium meum.

8. Si ad Orientem iero, non apparet: si ad Occidentem, non intelligam eum.

9. Si ad sinistram, quid agam? non apprehendam eum: si me vertam ad dexteram, non videbo illum.

10. Ipse verò scit viam meam, & probavit me quasi aurum, quod per ignem transit:

11. Vestigia eius secutus est pes meus, viam eius custodi, & non declinavi ex ea.

12. A mandatis labiorum eius non recessi, & in sinu meo abscondi verba oris eius.

13. Ipse enim solus est, & nemo aver-

tere potest cogitationem eius: & anima eius quodcumque voluit, hoc fecit.

14. Cum expleverit in me voluntatem suam, & alia multa similia præstò sunt ei.

15. Et idcirco a facie eius turbatus sum, & considerans eum, timore sollicitor.

16. Deus mollivit cor meum, & Omnipotens conturbavit me.

17. Non enim perij propter imminentes tenebras, nec faciem meam operuit caligo.

CAPUT XXIV.

Iob, ut recte se sentire ostendat de divina providentia, dicit Deo nota esse tempora, & hominum varias recenset iniquitates, ab ipso puniendas.

1. Ab Omnipotente non sunt abscondita tempora: qui autem novèrunt eum, ignorant dies illius.

2. Alij terminos transtulerunt, diriperunt greges, & paverunt eos.

3. Asinum pupillorum abegerunt, & abstulerunt pro pignore bovem viduæ.

4. Subverterunt pauperum viam, & oppresserunt pariter mansuetos terre.

5. Alij quasi onagri in deserto egrediuntur ad opus suum: vigilantes ad prædam, præparant panem liberis.

6. Agrum non suum demetunt: & vineam eius, quem vi oppresserint, vindemiant.

7. Nudos dimittunt homines, indumenta tollentes, quibus non est operimentum in frigore:

8. Quos imbres montium rigant, & non habentes velamen, amplexantur lapides.

9. Vim fecerunt deprædantes pupillos, & vulgum pauperem spoliaverunt.

10. Nudis & incedentibus absque vestitu, & esurientibus tulerunt spicas.

11. Inter acervos eorum meridiati sunt, qui calcatis torcularibus sitiunt.

12. De civitatibus fecerunt viros gemere, & anima vulneratorum clamavit, & Deus inultum abire non patitur.

13. Ipsi fuerunt rebelles lumini, nescierunt vias eius, nec reversi sunt per semitas eius.

14. Manè primò consurgit homicida, interficit egenum & pauperem: per noctem verò erit quasi fur.

15. Oculus adulteri observat caliginem, dicens: Non me videbit oculis: & operiet vultum suum.

16. Per-

16. Perfodit in tenebris domos, sicut in die condixerat sibi, & ignoraverunt lucem.

17. Si subito apparuerit aurora, arbitratur umbram mortis: & sic in tenebris quasi in luce ambulat.

18. Levis est super faciem aquæ: maledicta sit pars eius in terra, nec ambulet per viam vinearum.

19. Ad nimium calorem transeat ab aquis nivium, & usque ad inferos peccatum illius.

20. Obliviscatur eius misericordia: dulcedo illius vermes: non sit in recordatione, sed conteratur quasi lignum infructuosum.

21. Pavit enim sterilem, quæ non parit, & viduæ benè non fecit.

22. Detraxit fortes in fortitudine suæ: & cum steterit, non credit vite suæ.

* *Apoc. 2.*
23. * Dedit ei Deus locum poenitentia, & ille abutitur eo in superbiam: oculi autem eius sunt in viis illius.

24. Elevati sunt ad modicum, & non subsistent, & humiliabuntur sicut omnia, & auferentur, & sicut summitates spicarum conterentur.

25. Quod si non est ita, quis me potest arguere esse mentitum, & ponere ante Deum verba mea?

CAPUT XXV.

Baldad ex Dei sublimitate & hominis humilitate, negat hominem Deo comparatum iustificari posse.

1. Respondens autem Baldad Suhites, dixit:

2. Potestas & terror apud eum est, qui facit concordiam in sublimibus suis.

3. Numquid est numerus militum eius? & super quem non surget lumen illius?

4. Numquid iustificari potest homo comparatus Deo, aut apparere mundus natus de muliere?

5. Ecce luna etiam non splendet, & stellæ non sunt mundæ in conspectu eius:

6. Quânto magis homo putredo, & filius hominis vermis?

CAPUT XXVI.

Iob dicit nullam Deo ab homine auxiliam præstari posse, Dei incomprehensibilem potentiam ex ipsius operibus demonstrans.

1. Respondens autem Iob, dixit:

2. Cuius adiutor es? numquid

imbecillis? & sustentas brachium eius, qui non est fortis?

3. Cui dedisti consilium? forsitan illi, qui non habet sapientiam, & prudentiam tuam ostendisti plurimam.

4. Quem docere voluisti? nonne eum, qui fecit spiramentum?

5. Ecce gigantes gemunt sub aquis, & qui habitant cum eis.

6. Nudus est infernus coram illo, & nullum est operimentum perditioni.

7. Qui extendit Aquilonem super vacuum, & appendit terram super nihilum.

8. Qui ligat aquas in nubibus suis, ut non erumpant pariter deorsum.

9. Qui tenet vultum solij sui, & expandit super illud nebulam suam.

10. Terminum circumdedit aquis, usque dum finiatur lux & tenebræ.

11. Columnæ cæli contremiscunt, & pavent ad nutum eius.

12. In fortitudine illius repente maria congregata sunt, & prudentia eius percussit superbum.

13. Spiritus eius ornavit cælos: & obstricente manu eius, eductus est coluber tortuosus.

14. Ecce, hæc ex parte dicta sunt viarum eius: & cum vix parvam stillam sermonis eius audierimus, quis poterit tonitruum magnitudinis illius intueri?

CAPUT XXVII.

Iob perpetuò constans in sui iustificatione, reiecit amicorum calumniam, ostendit cur innocentia staderit, quod impij ex præsentis vite brevitate in mortem rapiantur a Deo ad supplicia.

1. Addidit quoque Iob, assumens parabolam suam, & dixit:

2. Vivit Deus, qui abstulit iudicium meum, & Omnipotens, qui ad amaritudinem adduxit animam meam.

3. Quia donec superest hálitus in me, & spiritus Dei in naribus meis,

4. Non loquentur labia mea iniquitatem, nec lingua mea meditabitur mendacium.

5. Absit a me ut iustos vos esse iudicem: donec deficiam, non recedam ab innocentia mea.

6. Iustificationem meam, quam cœpi tenere, non deseram: neque enim reprehendit me cor meum in omni vita mea.

7. Sit ut impius, inimicus meus: & adversarius meus, quasi iniquus.

8. Quae est enim spes hypocritae si avarè rapiat, & non liberet Deus animam eius?
9. Numquid Deus audiet clamorem eius cum venerit super eum angustia?
10. Aut poterit in Omnipotente delectari, & invocare Deum omni tempore?
11. Docebo vos per manum Dei quae Omnipotens habeat, nec abscondam.
12. Ecce, vos omnes nostis, & quid sine causa vana loquimini?
13. Haec est pars hominis impij apud Deum, & hereditas violentorum, quam ab Omnipotente suscipient.
14. Si multiplicati fuerint filij eius, in gladio erunt, & nepotes eius non saturabuntur pane.
15. Qui reliqui fuerint ex eo, sepelientur in interitu, & viduae illius non plorabunt.
16. Si comportaverit quasi terram argentum, & sicut lutum praeparaverit vestimenta:
17. Praeparabit quidem, sed iustus vestietur illis: & argentum innocens dividet.
18. Aedificavit sicut tinea domum suam, & sicut custos fecit umbraculum.
19. * Dives cum dormierit, nihil secum auferet: aperiet oculos suos, & nihil inveniet.
20. Apprehendet eum quasi aqua inopia, nocte opprimet eum tempestas.
21. Tolle eum ventus urens, & auferet, & velut turbo rapiet eum de loco suo.
22. Et mittet super eum, & non parcat: de manu eius fugiens fugiet.
23. Stringet super eum manus suas, & sibilabit super illum, intruens locum eius.

CAPUT XXVIII.

Iob etiam innocentiae studuit, quod haec sit unica via obtinendae sapientiae, quam ostendit auro longè esse praestantiorum, tum origine, tum rei dignitate: Deo autem perspecta esse quaeque occultissima naturae, & sapientiam a caelo dari, non auro emi: cuius sapientiae particula quaedam communicatur per Dei timorem.

1. **H**abet argentum, venarum suarum principia: & auro locus est, in quo conflatur.
2. Ferrum de terra tollitur: & lapis solutus calore, in aes vertitur.
3. Tempus posuit tenebris, & universorum finem ipse considerat, lapidem quoque caliginis, & umbram mortis.

4. Dividit torrens a populo peregrinante; eos, quos oblitus est pes egentis hominis, & invios.
5. Terra, de qua oriebatur panis in loco suo, igni subversa est.
6. Locus sapphiri lapides eius, & glebae illius aurum.
7. Semitam ignoravit avis, nec intuitus est eam oculus vulturis.
8. Non calcaverunt eam filij institorum, nec pertransivit per eam laena.
9. Ad silicem extendit manum suam, subvertit a radicibus montes.
10. In petris rivus excidit, & omne pretiosum vidit oculus eius.
11. Profunda quoque fluviorum scrutatus est, & abscondita in lucem produxit.
12. Sapientia verò ubi invenitur? & quis est locus intelligentiae?
13. Nescit homo pretium eius, nec invenitur in terra suaviter viventium.
14. Abyssus dicit: Non est in me: & mare loquitur: Non est mecum.
15. * Non dabitur aurum obrizum pro ea, nec appendetur argentum in commutatione eius.
16. Non conferetur sanctis Indiae coloribus, nec lapidi sardonicho pretiosissimo, vel sapphiro.
17. Non aequabitur ei aurum vel vitrum, nec commutabuntur pro ea vasa auri:
18. Excelsa & eminentia non memorbantur comparatione eius: trahitur autem sapientia de occultis.
19. Non aequabitur ei topazius de Aethiopia, nec tincturae mundissima componetur.
20. Unde ergo sapientia venit? & quis est locus intelligentiae?
21. Abscondita est ab oculis omnium viventium, volucres quoque caeli later.
22. Perditio & mors dixerunt: Auribus nostris audivimus famam eius.
23. Deus intelligit viam eius, & ipse novit locum illius.
24. Ipse enim fines mundi intuetur: & omnia, quae sub caelo sunt, respicit.
25. Qui fecit ventis pondus, & aquas appendit in mensura.
26. Quando ponebat pluvius legem, & viam procellis sonantibus:
27. Tunc vidit illam, & enarravit, & praeparavit, & investigavit.
28. Et dixit homini: Ecce timor Domini, ipsa est sapientia: & recedere a malo, intelligentia.

CA-

- IOB. **CAPUT XXIX.**
- Iob pristinae cupiens vestigiae felicitatis, multis verbis illam enarrat, una cum bonis suis operibus, quod se de contraria amicorum calumnia vindicet.*
1. **A**ddidit quoque Iob, assumens parabolam suam, & dixit:
 2. Quis mihi tributur, ut sim iuxta menses pristinos secundum dies; quibus Deus custodiebat me?
 3. Quando splendebat lucerna eius super caput meum, & ad lumen eius ambulabam in tenebris?
 4. Sicut fui in diebus adolescentiae meae, quando secretò Deus erat in tabernaculo meo?
 5. Quando erat Omnipotens mecum: & in circuitu meo pueri mei?
 6. Quando lavabam pedes meos butyro, & petra fundebat mihi rivus olei?
 7. Quando procedebam ad portam civitatis, & in platea parabant cathedram mihi?
 8. Videbant me iuvenes, & abscondebantur: & senes assurgentes stabant.
 9. Principes cessabant loqui, & digitum superponebant ori suo.
 10. Vocem suam cohibebant ducès, & lingua eorum gutturi suo adhaerebat.
 11. Auris audiens beatificabat me, & oculus videns testimonium reddebat mihi.
 12. Eò quòd liberassem pauperem vociferantem, & pupillum, cui non esset adiutor.
 13. Benedictio perituri super me veniebat, & cor viduae consolatus sum.
 14. Iustitia indutus sum: & vestivi me, sicut vestimento & diademate, iudicio meo.
 15. Oculus fui caeco, & pes claudò.
 16. Pater eram pauperum: & causam quam nesciebam, diligentissimè investigabam.
 17. Conterebam molas iniqui, & dentibus illius auferèbam praedam.
 18. Dicebamque: In nidulo meo moriar, & sicut palma multiplicabo dies.
 19. Radix mea aperta est secus aquas, & ros morabitur in messione mea.
 20. Gloria mea semper innovabitur, & arcus meus in manu mea instaurabitur.
 21. Qui me audiebant, expectabant sententiam, & intenti tacebant ad consilium meum.
 22. Verbis meis addere nihil audebant, & super illos stillabat eloquium meum.

- IOB. **CAPUT XXX.**
- Plangit Iob pristinae illam felicitatem, versam sibi, permittente Deo, in summam calamitatem.*
1. **N**unc autem deridit me iuniores tempore, quorum non dignabatur patres ponere cum canibus gregis mei:
 2. Quorum virtus manuum mihi erat pro nihilo, & vita ipsa putabatur indigni.
 3. Egestate & fame steriles, qui rodebant in solitudine, squallentes calamitate, & miseriam.
 4. Et mandebant herbas, & arborum cortices, & radix iuniperorum erat eibus eorum.
 5. Qui de convallibus ista rapientes, cum singula reperissent, ad ea cum clamore currebant.
 6. In desertis habitabant torrentium, & in cavernis terrae, vel super glaream.
 7. Qui inter huiusmodi laetabantur, & esse sub sentibus delicias computabant.
 8. Filij stultorum & ignobilium, & in terra penitus non parentes.
 9. Nunc in eorum canticum versus sum, & factus sum eis in proverbium.
 10. Abominantur me, & longè fugiunt a me, & faciem meam conspuere non verentur.
 11. Pharetram enim suam aperuit, & afflixit me, & frenum posuit in os meum.
 12. Ad dexteram orientis calamitates meae illicò surrexerunt: pedes meos subverterunt, & oppreserunt quasi fluctibus semitis suis.
 13. Dissipaverunt itinera mea, insidiati sunt mihi, & praevaluerunt, & non fuit qui ferret auxilium.
 14. Quasi rupto muro, & aperta ianua irruerunt super me, & ad meas miserias devoluti sunt.
 15. Redactus sum in nihilum: abstulisti

Vv 2 qua-